

Michael Faber In memoriam

La memòria és selectiva. No sé quins mecanismes trien, controlen i emmagatzemen les dades que ens forneix la vida de cada dia, però és clar que algunes hi deixen un solc més profund que d'altres, i no sempre sabem per què. Les connexions i associacions entre elles també són un misteri. Alguns records queden enterrats sota capes i capes d'informació que es va acumulant amb el temps. Aleshores, n'hi ha prou, per exemple, amb una vella fotografia per a desenterrar-los.

El record més antic d'en Michael que jo tenia gravat a la memòria era —no sé per què— el d'un estiu de la dècada dels 60 a Munic, on ell i jo havíem anat, juntament amb en Xavier Sarrahima, a treballar en una *Mölkerei* (una cosa així com una central lletera). Potser em va quedar fixat perquè sorprenia que un alemany anés a Alemanya a treballar i estudiar alemany durant l'estiu.

Però jo ja el coneixia d'abans, és clar, de primer de carrera. Era fàcil. Els grups de Germàniques eren molt reduïts. Els de la nostra classe fèiem vida comuna, es podria dir. I, essent un grup petit i ben avingut, se'ns n'hi afegien d'altres. Una dels sobrevinguts era la Guillermina Motta, que aleshores ja començava a cantar, però només «en la intimitat». Ella estudiava Filosofia. Un altre va ser en Joan Castellanos, cosí d'en Carles, que estudiava Clàssiques. També el malaguanyat Xavier Serrahima (va morir al cap d'uns anys després d'haver acabat la carrera) i en Joan Solà, el filòleg, i el germà d'en Michael, l'Andreu amb la seva xicoteta, en Carles Miralles, i tants d'altres que, com he començat dient, la memòria conserva en algun racó.

D'aquest grup ampliat, en va sortir un altre de més petit i podríem dir que més cohesionat (segurament per allò de les afinitats selectives). Era el grup de les sortides, les excursions, els sopars, les reunions a casa d'algú per xerrar i cantar (era l'època del començament dels «Setze Jutges», d'en Brel, etc.).

Remenant calaixos he trobat unes quantes fotografies d'aquells dies en les quals surt en Michael. M'han recordat moments gairebé ja oblidats. Sobretot excursions, a mar i a muntanya, costellades, anades a un riuet amb la intenció de pescar. Un dels de la colla —no en recordo el nom— era l'únic que tenia cotxe, un 600, i ens hi encabíem com podíem.

Parlant de cotxes, un altre flaix de memòria m'evoca el port de Tarragona. En Michael i jo ens havíem fet força amics d'un professor de la Facultat, un alemany natiu, jove i trempat, que tenia un Volkswagen i de tant en tant ens n'anàvem tots tres a menjar peix (pagava ell, el professor). I més cotxes. Recordo que en Michael va estar molts anys sense conduir arran d'un accident amb un Renault anant o

venint —ara no me'n recordo— de València, on tenia la xicota. Més que un accident, va ser un ensurt: es va adormir al volant i, en un revolt, en comptes de seguir la carretera, va tirar pel dret; la sort és que es va ficar en un camp de conreu i el cotxe hi va quedar frenat.

Acabats els estudis, com ja sol passar, ens vam veure poc. Els records d'aleshores són més espaiats. L'havia visitat unes quantes vegades ja al seu pis del Torrent de l'Olla. S'havia divorciat de la primera dona, si no recordo malament. Per aquella època li vaig proporcionar una feina en una acadèmia d'idiomes de Mataró com a professor d'alemany. S'hi va estar un parell o tres d'anys.

Una de les seves etapes, crec que de les millors, va ser la d'Anagrama. Si més no, la gent de l'editorial en guarda un bon record. En Michael era un traductor incansable, enamorat de la professió i diria que valent: no l'espantava cap text. Potser molts de vosaltres, professors de l'EUTI en aquells temps, encara conserveu llibres del fons editorial d'Anagrama que en Michael ens portava. Perquè va ser aleshores també que va entrar a formar part de la nostra plantilla de professors.

No he entès mai per què en aquella època molta gent ens confonia, a ell i a mi. Fins a tal punt, que un llibre que vaig traduir per a Destino va ser publicat amb el nom d'en Michael.

D'altra banda, com molts deveu saber, en Michael era també un enamorat del mar i de la navegació. Tenia la base d'operacions a Eivissa, una casa plena de mapes marítics, i havia preparat —no sé si publicat— un recull de termes relacionats amb l'art de navegar, amb espècies marines i no sé quantes coses més. Estic convençut que aquesta afició —juntament amb la dels llibres— li era un relax molt beneficiós. També preparava un diccionari de jiddisch, de fet ja el tenia acabat i en guardava una còpia a l'ordinador del despatx que compartíem. A mi em va fer servei més d'una vegada. Llàstima que no s'animés a publicar-lo, perquè estava molt bé i al mercat no hi ha res de semblant.

Deia al començament que la memòria és selectiva. Potser val més així. Sempre ens serveix els moments bons de la vida i els aspectes millors de les persones que estimem. Perquè en Michael no tenia un caràcter fàcil, tots ho sabem. Però la imatge que m'ha quedat d'ell és la d'un noi seriós, introvertit i inquiet. De vegades em feia la impressió que patia moralment, que lliurava una batalla interior que el consumia. Tot allò de comunicatiu que tenia a classe, amb els alumnes, o parlant dels seus temes favorits (les seves dues grans aficions), ho tenia d'hermètic quan es tractava d'ell i de la seva vida. Rares vegades parlava dels seus problemes. Fins a l'últim moment, les poques vegades que alguns de nosaltres hi vam tenir accés semblava que volia, però que no podia, abocar fora d'ell els sentiments que el turmentaven. Necessitava que l'ajudessin, però no ens deixava ajudar-lo.

El recordarem? Jo, de ben segur que sí. Ja he perdut uns quants amics en aquest camí de la vida. No sé si eren els millors, però sí els amics amb qui em sentia més unit. De tots guardo records i els trobo a faltar. D'en Michael tinc un record especialment tendre per les vegades que, despullat del seu aire adust, necessitat potser d'una mica d'escalf humà, ens veia i ens tractava, als seus amics, com a germans.